

31 S. 60 ff.

Emmerik van Druten vermoord.
(Leeuwen, 1354.)

J. W. Raifer sculps.

Emerik van Druten

VERMOORD IN DE KERK TE LEEUWEN, 1354.

De liefde van een eedle vrouw,
Die ontrouw en verguizing tart,
Had nog voor 't laatst het koudste hart
Gesmeekt om liefde en huwlijkstrouw.
Voor haar gemaal in 't stof geknield
Bezwoer zij hem, bij beider kroost,
Dat de oogen weenende op hem hield;
Doch vond als vrouw noch moeder troost...
Wn, als van hooger geest bezielde,
Klaagt zij den hemel haren smaad:
Zij, spreekt den graaf van 't naadrend uur,
Waarij zijn stam te gronde gaat,
Geblakerd door het tweedragts-vuur,
Dat woedend uit de vonken slaat,
Door hem gestrooid in de echte spond,
En spelt hem, hoe een vreemde hand,
Na 't dempen van dien fellen brand,
Zal heerschen op zijn grond!
En Gelders vorst daalde in het graf;
Maar woedend werd zijn kroon betwist
Aan REINALD, wien het regt haar gaf:
Een broeder brak zijn hertogstaf
En bloedig werd het pleit beslist...
Want ELEONORA'S wigcheltaal,
Die Gelders toekomst had onthuld
En menig hart, daar op de zaal
Van Nijmeegs brug, trof onder 't staal,
Werd schriklijk reeds vervuld!

Nu voert de vloed geen vreemde kiel,
Met noord- of zuider-schat bevracht,
Naar den gevreesden wal van Tiel,
Of elders, waar de roofzucht wacht.
De regen drenkt vergeefs den aker;

gekneusd, vertrapt ligt 't gouden graan,
En bij de scheemring kraait geen haan
Den landman op zijn leger wakker.
door 't zwaard verdreven van zijn erf
En stadwaarts ijlend, ziet zijn oog
De vlammen stijgen naar omhoog,
Zijn hoove een prooi van woest verderf.
Daar weidt geen koe op 't Betuwgras,
Noch zoekt, bij fellen zonnegloed,
Verkoeling in den breeden plas,
Zich spiegkend in den heldren vloed,
Verlaten liggen Gelders stromen,
En zwaad en toors heerscht aan hun zoomen.

Voor nog de waal, met snellen vloed,
Langs de oude Tielsche veste glijdt
En daar den veerman steeds ontmoet,
Waar hij met kracht den stroom doorsnijdt;
Ontwaart men naauw hoe bij 't geboomt,
Dat links den groenen oever zoomt,
De steile dijk een dorp verweert,
Weleer was daar een hoge spits,
Voor elk, die troost van 't kruis begeert,
naar Leeuwens kerk een trouwe gids;
Ontheilgd ligt ze in poel verkeerd!...
Een boogshot van dien tempelwand
Verhief een brug zich stont omhoog;
Zijn trans bewaakte d' overkant
En sloeg op Tiel een vorschend oog.
Want na den Tielschen torenbrand
Droeg de oude burg van Leeuwens heer
geen strijdbanier van REINALD meer;

Die afval griede 's vijands borst;
maar meer ontvonkte nog zijn haat
Sinds de oude Druten hem verlaat,
Twee kloeke zonen wapnen dorst
En hen ter hulpe aan Leeuwen zond
Met keur van Knechten en vasal.
Nu staat die trotse Leeuw weer pal,
Slaat tand en klaauwen in het rond
En loert en zoekt naar rijken buit;
Want telkens valt een DRUTEN uit,
En menig krijger wordt geveld,
En menig schans zwicht voor 't geweld
Van DRUTENS moedig heldenpaar,
Wier alverwinnende oorlogschaar,

Als zij den Waalstroom oversteekt,
Met kracht in 's vijands drommen breekt
En heel de Betuw siddren doet.

Dat zet dea vijands haat in gloed.
Op 't schild der broedren stuit zijn lans;
Door list dwingt hij den oorlogskans
En huurt in 't eind, verhit op bloed,
Den sluipmoorddolk. -- Hij meent, men hoort
Zijn zeegkreet reeds in Leeuwens poort,
Straks vallend... niet voor helden moed,
Maar voor den laagsten moord.

De zon is weer der kim ontresen,
Die eens aan CHRISTUS ledig graf
Den schoonsten, blijdsten aanblik gaf,
En steeds een blijde bo zal wezen ...
't Is Paaschfeest -- en het klokgebom
Doet luide van den kerk-toren
Aan het geloovig volk alom
De noodiging ter Paaschmis hooren;
Ook een der DRUTENS is gereed
Het zielenoffer te zien plengen
En hem, die hart en daden meet,
Zijn schuldboek onder 't oog te brengen.
En sloop het gerucht ook in zijn oor,
Dat sluipmoord zijnen dolken ging wetten...
Geen nood! -- wie zou in 't heiligen koor
Zoo goddeloos den voet gaan zetten!

De priester knielde voor 't altaar;
De wierrookgeur steeg door den tempel,
Toen EEMRIK den gewijden drempel
Betrad en knielde met de schaar.
En uit het stil gebed verrezen
Volgt hij, te midden van de kerk,
Des priesters heilig offerwerk,
En driemaal looft hij d' Onvolprezen'.
En weldra klinkt weer 't berggeluid;
De priester brenft de hostie uit;
Godvruchtige eerbied sluit elks oogen
En aller knie heeft zich gebogen...
Daar galmt op eens een woeste kreet...
Daar klettert door de tembelbogen
Het zwaard, dat eaan de schede ontgleed
En aller aandacht is vervlogen,

En ieder vreest voor dreigend leed.

Een bende van gehuurde boeven
Had op de Waal een boot bevracht,
Geholpen door den donkren nacht,
En bleef vrborgen 't luiden toeven
Van Leeuwens klok, die 't vroom geslacht
Der DRUTENS steeds ten tempel bragt.
Nu de aandacht is ten top gestegen,
Volbrengen zij hun schendig werk
En vallen driftig in de kerk...
Gebed noch altaar houdt hen tegen.

Ook DRUTEN sloeg op 't wild gewoel
Het oog...hij raad dier dolken doel...
Ras wordt zijn naam van mond tot mond
Gefluisterd door de schaar in 't rond,
Die als een kudde saam gaat scholen...
En EEMRIK, langer niet verholen...
Wendt weerloos de oogen naar 't altaar;
Hij wijkt terug voor 's vijand woede,
Beveelt sich Gode in 't lijfsgevaar;
En schuilt sich onder 's priesters hoede.
Maar ach! de moordlust kent geen paal;
Geen stol noch altaar zijn hun heilig;
Bij 't kruis is selfs geen leven veilig
Voor 't heiligschennend staal!

De priester klemt hem in zijne armen;
De hostie dekt het veege hoofd,
Elk schaap der kudde te beschermen...
En bid die duiv'len om erbarmen.
Vergeefs! der beulen woeste voet
Beklimt verwaten de outertrappen
En razend eischt men DRUTENS bloed
En dreigt des priesters arm te kappen,

Die met geheven sacrament
Het moordtuig nog houdt afgewend,
En beiden zoo, als offeranden,
Te slagten bij het hoogaltaar...
Maar EEMrik schut hem voor 't gevaar
En wringt zich uit des vromen handen.

Daar dondert op den boeven hoofd

Des priesters banvloek uit den welven;
Geen spa zal ooit hun grafkuil delven;
Maar, van den laatsten troost beroofd,
Zal, na het ijss'lijkst aarsche lijden,
Het helsche vuur, nooit uitgedoofd,
Hun zielen martlen en kastijden...
En aaklig galmt van 't heilig koor
Die vloek terug in ieders oor.

Maar DRUTENS bloed is reeds vergoten...
Geen priestervloek keert het geweld...
De beulen Klaauw viel op den held
En weerloos werd hij neergestooten;
Hij ligt door zwaard en dolk geveld.
En 't bloed, dat stroomt uit breede wonden,
Heeft misboek en heel 't wierookvat.

En kelk een cruelfix bespat...
Een kreet ontglipt aan aller monden;
En ijlings vliedt de schare heen;
Zij wringt vol angst de koude handen;
Zij ziet met huivring naar de wanden,
Die storten, meent zij, straks ineen,
Of 's Hemels vuur zal hen verbranden;
Want zelfs de priester vlood van daar
En Satan Zetelde man 't altaar.

Die kerk, door moord en vloek geschonden,
Ligt eeuwen reeds in poel verzwonden;
Maar nog dreunt uit den diepen kolk,
Zoo zegt men, soms een klokke-toon
In 't oor van het verbaasde volk,
Als klaagt zij nog dien hoon.

M. A. Holsboer

Zutphen

Bron/source: Gelderse Volksalmanak 1852 blz. 59 - 67